

YOKSA SİZ HALA HEDGİNG YAPMIYORMUSUNUZ ?

İşletmeleri etkileyen çok sayıda risk olmakla birlikte, öncelikli olarak bunların başında finansal risk gelmekte ve bünyesinde **döviz kuru riski, faiz oranı riski, likidite riskini** barındırmaktadır.

Sermaye hareketlerinin serbest olduğu Türkiye gibi ekonomilerde hem faiz hem de döviz kuru aynı anda kontrol edilemediğinden (ekonomi literatüründe **üçlü açmaz** diye tanımlanır) merkez bankaları para politikası faizini kontrol etmekte ancak **döviz kurunu ise serbest bırakmak zorunda kalmaktadır.**

Eğer birde Türkiye gibi sürekli cari açık veren bir ülke iseniz dövizin serbest bırakılması, eninde sonunda ülkenizin parasının orta ve uzun vadede değer kaybedeceği anlamına gelmektedir. Türkiye’de kur riskinin temel nedeni de budur. Nitekim 2013-2018 yıllarını kapsayan 5 yıllık dönemde, Türkiye’nin cari açığının yurtiçi hasılamıza oranı ortalama olarak % 5 civarında gerçekleşirken, **TL ise Amerikan Doları (USD) karşısında % 110 nispetinde değer kaybetmiştir !**

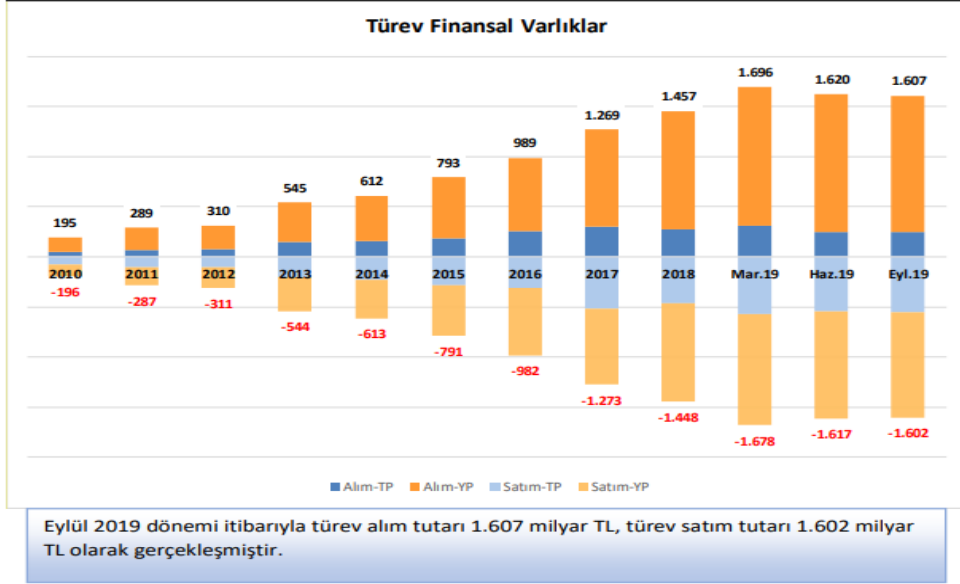
Türkiye’de Türev Ürün Kullanımı Ne Düzeyde ?

Bilindiği üzere, belli miktarda bir mal veya kıymetin ve bunların karşılığı olan paranın işlemin ardından takas gününe el değiştirdiği piyasalar spot piyasalar iken, ilerideki bir tarihteslimatı veya nakit uzlaşması yapılmak üzere herhangi bir malın veya finansal aracın, bugünden alım satımının yapıldığı piyasalar ise türev piyasalardır.

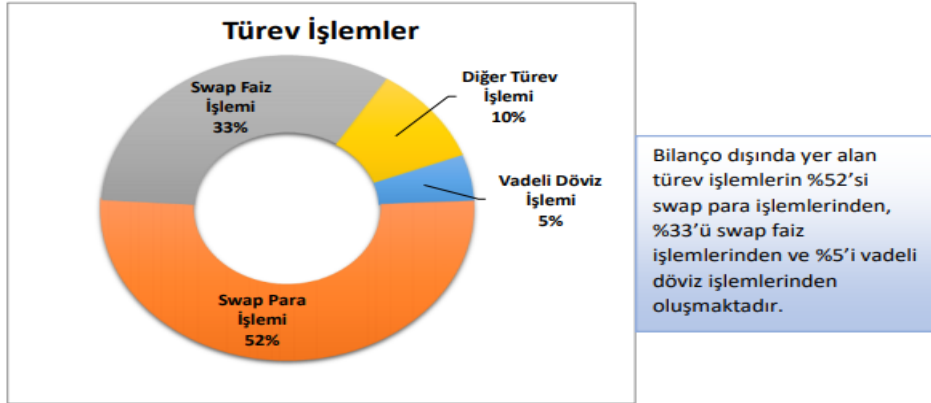
Türev piyasalar ise, **forward, vadeli işlem (futures), opsiyon ve swap** gibi finansal ürünlerin tamamını içermektedir.

Birçok politik ve ekonomik belirsizliklerin yaşandığı Dünyamızda, tüm küreselleşen ekonomilerde olduğu gibi ülkemizde bahsi geçen riskleri bünyesinde barındırmakta, bu risklerden korunmak için (hedging) türev ürünlere duyulan gereksinim de her geçen gün daha da artmaktadır.

Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu (BDDK) verilerine göre, Türk Bankacılık Sektörünün Eylül 2019 itibarıyla gerçekleştirdiği türev ürün alım ve satım tutarı hacmi **3,2 Trilyon TL** hacmine ulaşmış olup bu rakam yıl sonu tahminlerine göre Türkiye’nin 2019 yılı Gayri Safi Yurt İçi Hasılası (GSYH) olan **4,8 Trilyon TL’nin % 67’ sine** denk gelmektedir. Takdir edersiniz ki bu rakam oldukça büyük bir işlem hacmini ifade etmektedir.

Yapılan türev işlemlerin türlerinin dağılımına baktığımızda ise büyük çoğunluğunun **swap (ana para)** işlemlerinden oluştuğu görülmekle birlikte, tüm bu ürünlerin kullanımındaki öncelikli amacın **kredi yaratmak ve TL'nin döviz karşısındaki değer kaybına karşı pozisyon alınmak olduğu** rahatlıkla söylenebilir.

Sonuç

Ekonomik dengelenme süreci devam etsede, CDS primlerinden de anlaşılacağı üzere, uluslararası yatırımcı penceresinden hala yüksek riskli olarak değerlendirilen Türk ekonomisi ve Türk reel sektörü açısından hedging (koruma) işlemlerinin yapılmaya devam edilmesiyer zamankinden daha çok önem arz edecektir. Türk ekonomisinin temel dinamiklerini değiştirecek yapısal reform süreci tamamlanmadan alınmaya çalışılacak tedbirlerin etkisi ise maalesef minör düzeyde kalacak, şirketleriyüksek volatilitenin yaratacağı belirsizlikler ile karşı karşıya bırakacaktır.